

דבר העורך

סוגרים חשבון

עם פרוס המחזור החדש של הדף היומי, לומדי דף יומי רבים העלו את רגשותיהם על גבי הכתב ושגרום למערכת. לא מעט מבין שולחי המכתבים, ביקשו להביע את הדעות והעיונותיהם במשלים, וכולם כיוונו לדבר אחד. **לפניכם** שניים מהם. נצטט תחילה את המשלים בלבד, ולבסוף את הנמשל.

לכבוד מאורות הדף היומי.

היו היה קבצן.

איש מופלא, שבקסמו הנדיר גרם לאנשים להזיל מעות אל כף ידו הגרומה. רבים ניסו להתחקות על טיבו, על סוד הצלחתו, אך הוא היה מקשיב לשאלות, מחייך וממשיך הלאה.

שנים עסק במלאכתו, בעצם, הוא לא ידע מלאכה אחרת. בכל יום היה מחליף את פזמונו, אך מקצועו נותר כשהיה. **מידי** יום נוהג היה לנוח ממלאכתו בבין הערביים, על ספסל שניצב בשדרת עצים, סופר את מעותיו ומתכנן את היום הבא.

הספסל הזה ידע את חלומה הכמוס ביותר. להיות עשיר מופלג. הוא מעולם לא גילה זאת לאיש. מידי יום היה מתיישב, פותח את אוצרותיו, סופר ומונה, בודק ומפשפש בחורים ובסדקים, מסכם ומחשב, ומרוקן בשנית את המעות אל כיסי מעילו, ונאנח.

או אז, היה נושא מבטו אל האופק ומהרהר במר גורלו. שנים רבות של איסוף מעות אינן באות לידי ביטוי נאות, כפי שציפה.

הוא לא שכח את ימי הקיץ החמים, בהם הוא מתהלך ברחובות העיר, פלגי זעה ניגרים מגופו והוא דבק במשימתו ואינו מרפה. מזכרונו לא ימושו סופות החורף העזות, אשר עמד בהן בנחישות ובגבורה. **רעיונות** רבים ומופלאים היו לו לאיסוף מעות, עד שהיו שהציעו לו לכתוב ספר על חייו כקבצן. הוא צחק ואמר, "מי יאסוף לי כסף כשאכתוב".

דף מא/א מין חביב עדיף

גלגל הסובב עד אין סוף

סוגייתנו עוסקת בהלכות קדימה של ברכת הנהנין, על איזה פרי או מאכל יש לברך תחילה. נקדים בקצרה את ההלכות הנוגעות לעניין, ולאחר מכן נתבונן בשאלה הלכתית מעניינת הנובעת ממכלול ההלכות.

לדעת רוב הפוסקים (עיי' "שולחן ערוך" או"ח סי' ר"א סעי' א' וב"מסנה ברורה" ס"ק ט'), מי שלפניו פירות שונים שברכותיהם שונות, יברך תחילה על הפרי החביב עליו. אדם שלפניו ענבים, שברכתם בורא פרי העץ, ואננס שברכתו בורא פרי האדמה, והאננס חביב עליו יותר מן הענבים, יאכל תחילה את האננס, אף על פי שהענבים הם משבעת המינים וברכתם חשובה מברכת האננס. אולם, אם לפניו שני פירות שברכותיהם שווים, לא יברך על הפרי החביב עליו, אלא על הפרי המשתייך לשבעת המינים. וכגון, מי שלפניו ענבים ותפוח, שברכת שניהם בורא פרי העץ, יברך תחילה על הענבים, אף על פי שהוא מחבב יותר את התפוח (שו"ע שם).

עתה הבה נבדוק מקרה מרתק, אדם שלפניו שלושה פירות הגורמים לסחרחורת הלכתית. פלוני מחבב תפוחים עד למאד, אננס הוא אוהב, ואילו ענבים אינם נמנים על הפירות החביבים עליו. כאשר לפניו קערה ובה תפוח, אננס וענבים, מה יעשה. אם יבקש ליטול את התפוח, מחמת חביבותו הרבה, נבקש הימנו להשיבו אל מקומו ולברך על הענבים, שהרי העומד לאכול שני פירות שברכותיהם שוות, יברך על הפרי שנמנה על שבעת המינים, במקרה שלנו, הענבים. לכשיטול מידענו את הענבים, יקומו אחרים ויטענו כנגדו: אם כבר נטלת את הענבים, אנא הנח אותם וברך על האננס, שהרי כלל נקוט בידינו, כי העומד לברך על שני פירות שברכותיהם אינן שוות, יברך תחילה על הפרי החביב עליו, במקרה דנן, האננס.

נמצא יהודי זה עומד ונוטל לידיו פרי אחר פרי, ללא תוחלת, וללא תקווה. האומנם? סברה יפה נאמרה בשם גאון ישראל, בעל "קהילות יעקב" זצ"ל.

כל נידונו, אמר הסטייפלער, מבוסס על טעות. שכן, כאשר אדם עומד לאכול אננס ותפוח, ולפניו שתי ברכות, "בורא פרי העץ" ו"בורא פרי האדמה", יברך תחילה על הפרי החביב עליו, ואם האננס הוא החביב עליו, יברך תחילה "בורא פרי האדמה". ברם, כאשר ברכתם של שני הפירות הנמצאים לפניו זהה, הרי ברכת בורא פרי העץ שיברך על הענבים תחול גם על התפוח,

זעילוי נשמת

מרת **אלה איזנברג** ע"ה

ב"ר שלמה ז"ל

נלב"ע כ"ד באלול תשכ"ח

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו - בני ברק

זעילוי נשמת

מרת **פראדיל טויבא וועקסלער** ע"ה

ב"ר משה הכהן ענגלאנדער ז"ל

נלב"ע כ"ד באלול תשס"ח

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

זעילוי נשמת

מרת **איטה רבקה סקורניק** ע"ה

ב"ר יעקב ז"ל

נלב"ע כ"ב באלול תשל"ט

תנצב"ה

הונצחה ע"י ידידנו פרופ' הר"ר יהודה גבריאל סקורניק ומשפ' שיחיו - ת"א

לעילוי נשמת

הר"ר **אליהו אלעזר** ז"ל ב"ר יוסף ברוך חיים ז"ל

נלב"ע כ"א באלול תשנ"ט **תנצב"ה**

הונצח ע"י חתניו שיחיו

ואין הוא נחשב כמי שמברך על הענבים בלבד [כל האמור הוא בשני פירות העץ שברכתם שווה ואחד מהם נמנה על שבעת המינים. ברם, אם דרגתם זהה ושניהם אינם משבעת המינים, יש לברך על הפרי החביב, שכאשר אין מעלה אחרת יש לייחס את עיקר הברכה לפרי החביב, אף על פי שהברכה מתייחסת לשני הפירות]. נמצא, שבמקרה זה מתקיימת ההלכה שיש לברך על הפרי החביב, שהרי ברכת הפרי החביב היא "בורא פרי העץ" וכן הוא עושה... יש להדגיש, כי הדברים לא נאמרו על ידו כפסק הלכה, אלא כסברה (ספר זכרון חי להר"צ ירבו של"ט א סי' ב' ענף ט', וע' בספר "וזאת הברכה" בירור הלכה סי' מ"ז).

ברכות דף מא/ב אסמכתא

'אסמכתא' מה היא?

לומדי הגמרא מכירים היטב את המושג "אסמכתא". "אסמכתא" מלשון סמך, להיסמך על דבר-מה, והגמרא משתמשת במונח זה כדי להבהיר כי דרשות חז"ל מסוימות המסמיכות דינים מסוימים לפסוקים מסוימים, אינן אלא "אסמכתא". כלומר, שאין זו הדרשה העיקרית מפסוק זה, אלא שחכמים בדרשתם הסמיכו את הדין לפסוק. בגמרתנו נעשה שימוש ב'אסמכתא' לגבי דיני השיעורים, כזית, כביצה, וכדומה, שהם ניתנו הלכה למשה מסיני, והגמרא אומרת, כי הנאמר בברייתא ששיעורים אלו נדרשים מן הפסוק, אינם אלא "אסמכתא בעלמא".

תופעה נרחבת זו של דרשות 'אסמכתא' מעוררת את הלומד לנסות להבין, מה תועלת הצמיחו חז"ל הקדושים מכך שהסמיכו את דיניהם לפסוקים שבתורה שבכתב, אחר שהתורה לא התכוונה כלל לרמוז לדרשתם.

'אסמכתא' - לזכרון ולסימן: שתי גישות שונות קיימות בראשונים בבואם לפרש מה היא "אסמכתא". הרמב"ם בהקדמתו לפירושו על המשניות, ובספרו "מורה נבוכים" (ח"ג פ' מ"ג) כותב, כי דינים רבים התקבלו במסורת איש מפי איש עד משה רבינו, אשר קיבלם בסיני מפי הגבורה, ואף על פי שאין כל ספק באמיתותם, חכמים הסמיכו לפסוקי התורה, משום שעל ידי הפסוק ייקל לזכור את ההלכה שהוסמכה אליו. אך אמנם, אין כל רמז בפסוק לדרשה שחז"ל הסמיכוהו אליו. כדברים הללו כתב הכוזרי (מאמר ג' אות ע"א): "אסמכתא - שהם שמים אותה כסימן לקבלתם". כדוגמא הוא מציין את הגמרא (סנהדרין נ"ב) האומרת, כי מן הפסוק (בראשית ב' טז) "ויצו ה' אלוקים על האדם לאמר" - סימן לשבע מצוות בני נח. "ויצו - אלו הדינים, ה' - ברכת ה'..." וכו'. "כמה רחוק בין אלו העניינים ובין הפסוק הזה, אך אצל העם קבלה משבע המצוות האלה, סומכין אותה בפסוק הזה בסימן שמקל זכרם". מהר"צ חיות ("מבוא התלמוד פ"א) מסביר, כי היה צורך לעשות זכירות וסימנים להלכות שבעל פה, מאחר שבזמנם עמד בעינו האיסור לכתוב את התורה שבעל פה.

'אסמכתא' - רמז להלכה שנמסרה בידי חכמים: הריטב"א (ראש השנה טז/א), מזכיר שיטה זו אך הוא חולק עליה בתוקף: "ולא כדברי המפרשים האסמכתות שהוא כדרך סימן שנתנו חכמים ולא שכוונת התורה לכך". לדעתו, יש דינים והלכות שהקב"ה לא קבעם כחובה, אלא מסר בידי חכמים את הסמכות להכריע בדבר, והם הסמיכו לפסוקי התורה שבהם הם אכן רמוזים, "וכל תורה שבעל פה רמוזה בתורה שבכתב שהיא תמימה וחס ושלוש שהיא חסרה כלום".

'אסמכתא' - מקור הסברה לתקנת חכמים: מעניינת עד מאד גישתו של מהר"ל מפראג ("באר הגולה באר א'), כי חז"ל הסמיכו את דרשותיהם לפסוקים שבהם טמונה הסברה אשר שימשה כבסיס לתקנתם. להמחשת דבריו הוא מציין דוגמאות אחדות, ביניהן דרשת חז"ל (חולין ק"א) שיש ליטול ידיים, מן הפסוק (ויקרא ט"ו/א) "וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים". מהר"ל מבאר, כי מפסוק זה למדים (נדה מג/א), כי זב מטמא חפצים שהוא מסיט באבריו הגלויים בלבד. דין זה שימש כבסיס לתקנת חכמים ליטול ידיים, שהרי נוכחנו, כי באברים הגלויים שוררת טומאה יתרה, והידיים, שהם הממשמשות ביותר מן האברים הגלויים - זקוקים לנטילה [וכן כתב השל"ה תושב"ע כלל רבנן].

שיטה מחודשת ביותר, מובאת בשמו של מהר"ל (ספר מהרי"ל, מנהגים, ליקוטים אות ע'), ולפיה, חכמים סמכו את תקנותיהם על פסוקי התורה, כדי שהכל יהיו סבורים שהלכות אלו מן התורה ולא יזלזלו בהן. הגר"י ענגיל (בית האוצר כלל ק"צ) כותב, כי הדברים מוזרים ביותר ואינו מאמין כי יצאו מפי מהרי"ל, וכפי הידוע, ספר מהרי"ל לא נכתב על ידי המהרי"ל בעצמו (ועיי' "מרגליות הים" סנהדרין כה/א אות כ"ה).

היו שבקשו להוכיח מפורשות, כי רש"י ובעלי התוספות סברו כשיטת הרמב"ם. הגמרא (מנחות צ"ב) אומרת, כי דרשות מסוימות של רבי יהודה אשר הסמיכן לפסוקים, אינן אלא "גירסא בעלמא". רש"י (ד"ה "גירסא בעלמא" בפי הראשון) ובעלי התוספות (ד"ה "גירסא בעלמא") מפרשים, כי דרשותיו מן הפסוקים נועדו להקל על זכירתם בלבד, ואכן אין הן נדרשות באמת מן הפסוק! הרי לנו הוכחה מפורשת, כי רש"י ובעלי התוספות נקטו כשיטת הרמב"ם ולא כשיטת הריטב"א ("דעת סופרים" ערך קרא אסמכתא בעלמא).

מכיו לא שכחו, למרות הזמן הרב שחלף, את יום השלג הגדול. הכל הסתגרו בבתיהם, מסיקים את התנאים, מתכרבלים בשכבות צמר ומסתגרים מן הלכן הבהק. הוא לא נח. ערדליו הגבוהים צלחו את המשימה. הוא נדד מבית לבית, נקש על הדלתות וביקש צדקה, ואם אינו טועה, היה זה יום הפדיון הפורה ביותר שלו. בפקחותו הבין, כי איש לא יאה מסוגל לסרב לקבצן המכתת את רגליו ביום שכזה. אם הגיע לכדי כך, בוודאי מצבו חמור עד שאינו סובל דחייה.

קרן שמש אחרונה הבליחה על ידיו, והוא נזכר בחודש תמוז לפני שלושים שנה. האדמה בערה שלושה ימים תחת השמש. נמלים נצלו בחוריהן; פירות נחרכו על העצים; הסיד שעל קירות הבתים נסדק; בעלי החיים רצבו כפגרים, והוא... עובד כתמיד, עם רעיונותיו הבלתי נדלים.

כפנים מסכנות, צרובות שמש ואדומות כסלק, היה מופיע על מפתנם של בני העיר, ומבקש כוס מים בשפתיו החרבות. היה זה קבצן ישיש שלימד אותו לפני שנים, כי לפני שמבקשים את הדבר הגדול, צריך לגרום לאנשים לתת משהוא קטן. "אם הם התחילו לתת - הם ימשיכו", יעץ לו הקשיש. לאחר לגימת כוס המים, הגיעה בקשת הנדבה, והיא ניתנה ביד הגונה. **היו** גם ענפי הדקל שניתלו על...

אם היה כותב ספר. **הוא** הקיץ מחלומותיו, ופנה אל ביתו לנוח מיום העבר ולהתכונן ליום הבא. **השנים** חלפו, הוא המשיך לאגור ממון בדבקות, כסף מעולם לא היה חסר לו, אך הוא הרגיש, כי הדובדבן של הקצפת חומק ממנו, עובר לידו ומתאדה. **הלווייתו** שיצאה מביתו, היתה רבת משתתפים. רחמנים, סקרנים ויורשים. **בתום** הלווייה נכנסו יורשיו אל ביתו, ובהו במעילו המפורסם, זה שתלה עליו בכל נדודיו ושימש ככספת לכל הכסף שנאגר במשך שנות חייו. **אחד** מהם התעורר מקפאון, הושיט יד אל המעיל והחל לפשפש בו. הוא תחב את ידו, עמוק, כיס בעל תכולה אדירה, שנתפר במיוחד על פי דרישותיו של הקבצן. בתחתית הכיס נחה 'השקית', ה'זעקעלא' המפורסמת, שלתוכה היה אוגר את מעותיו. **מבלי** משים הוא פרס את 'השקית', שטח אותה יפה יפה, ולעניינים המשתאות התגלה חור... חור קטן, כמעט בלתי נראה, שאייד את החלומות. **אם** רק היה מגלה זאת חמש שנים לפני שנפטר, היינו עשירים...

לכבוד בית מאורות הדף היומי
שלום רב.
רציתי...

חלומי הגדול היה להיות... חקלאי. **כל** אחד וחלומות שלו, היה מפטיר לכשנשאל לפרש הרצון העז הלזה המקנן בליבו. **והיה** היום, חלומי קרם עור וגידים. **הוא** רכש שטח אדמה עצום, והחל לטפח את האדמה. הוא העניק לה אהבה ללא מצרים, והיא השיבה לו כגמולו.

גשם ברכה ירד בחודשי החורף, הרווה את האדמה, הזרעים נבטו, הצמיחו שורשים, נאחזו בקרקע והחלו לצמוח לגובה. באותה שנה היה העמק יפה כפי שלא היה מעולם. שדות זהובים השתרעו למלא העין והתמזגו עם תכול השמים. גבעולים עבים ינקו בכח מן הקרקע האדמדמה והזינו את הגלעינים הכרסניים שנאחזו בה.

לא היה מאושר ממנו. **יותר** מכל אהב להתבונן בגבעוליו הזעים כדבוקה עם הרוח, אנה ואנה, ולהאזין לאיוושת הרוח הקלה המפלטת את דרכה בינות לגבעולים ומתרוממת מעליהם.

בעיצומו של הקיץ, הוא החליט לרכוש חלקת אדמה נוספת, כביטוי לאשרו ולסיפוק הרב שהניבה חלקת האדמה המקסימה. **הוא** השקיע את מירב מרצו ומאוויו בשדה החדשה, והותיר את השיבולים הבשלות לקמול תחת השמש, לנשור, ליבול ולהתעופף כמוץ ברות.

הנמשל בא לידי ביטוי במכתבו הנרגש של יהודי מדרום הארץ.

כבוד רבני בית המדרש מאורות הדף היומי. **אני** רוצה לומר לכם, שהרעיון הנפלא של לימוד שתי הלכות בכל יום אחרי הדף היומי, גורם לי אושר שאין בכוחי להסביר אותו.

יש להבדיל בין 'גירסא' לבין 'אסמכתא': ברם, מהר"י ענגיל (שם) דוחה ראייה זו על הסף, ולא עוד, אלא שהוא טוען כי אדברה, גמרא זו משמשת כהוכחה מוצקה לשיטת הריטב"א. שהנה, דרך הגמרא לנקוט בלשון "אסמכתא" כפי שהיא נוהגת במקומות רבים בתלמוד, כמו גם באותו עמוד גמרא שבו אנו עוסקים, אך באורח נדיר הגמרא מסווגת את דרשת רבי יהודה כ"גירסא". הדבר מוכיח, כי רק דרשה זו נאמרה לזיכרון, אך יתר הדרשות המכונות "אסמכתא", אכן נסמכות על הפסוק.

שני סוגים שונים של 'אסמכתא': לסיום, נציין את דבריו המעניינים של בעל "פרי מגדים" (פתיחה כוללת לא"ח ח"א אות כ'). לדעתו, קיימים שני סוגי 'אסמכתא': יש "אסמכתא" חשובה, שיש לה ענין רמז בתורה הקדושה, ויש 'אסמכתא' שאינה אפילו בגדר רמז, וההבדל בין האסמכתות גדול. 'אסמכתא' חשובה, נחשבת כדין תורה לענין ספקות, שיש להחמיר בה, לעומת 'אסמכתא' שאינה חשובה. כמו כן, הכלל הידוע "שאינן גוזרים גזרה לגזרה", אינו מתייחס לאסמכתות חשובות שהן כדין תורה, אלא לאסמכתות שאינן חשובות, הנחשבות כדין דרבנן, שעליהן חז"ל לא גזרו גזרה לגזרה [ועיי"ש שהביא ראיות לכך. אמנם גם הקשה על דבריו והניחם בצ"ע. ועיי" ראש השנה יב/א תוס' ד"ה "תנא"].

מאמר על משנה מסדר זרעים הנלמדת עם הדף היומי

משנה, פאה, פרק ו', משנה ה': שני שבלים לקט ושלשה אינן לקט

חכמתה של רות

בהבחין בועז ברות המלקטת שיבלים בשדה, שאל את נערו: "ויאמר בועז לנערו הניצב על הקוצרים: למי הנערה הזאת" (רות, ב/ה). חז"ל (שבת, קיג/ב) תמהים: וכי דרכו של בועז לשאול בנערה? אמר רבי אלעזר: דבר חכמה ראה בה - שני שבלין לקטה, שלשה שבלין אינה לקטה. כלומר: בהבחינו שליקטה רק שתי שיבלים ולא שלש, הבין כי היא חכמה ולפיכך שאל לזהותה. המפרשים התקשו בהבנת הדברים, דבר חכמה? הלכה מפורשת היא במשנה: "שני שבלים - לקט, ושלשה - אינן לקט"! כלומר: מצות התורה להותיר לעניים את השיבלים שנפלו בעת הקצירה, אינה אלא בנפילה שיש בה עד שתי שיבלים, אך אם נפלו שלוש שיבלים יחד, אין הן שייכות לעניים! זאת, ועוד: וכי יתר העניים היו גזלנים ולקטו אף שלוש שיבלים, שלא כמפורש במשנה?

מהרש"א (שבת, שם) משיב באופן מחודש על שאלות אלו: במשנה זו חולקים בית שמאי על בית הלל וסוברים כי עד שלוש שיבלים שנפלו יחד הן 'לקט'. בתלמוד הירושלמי נאמר כי מחלקתם תלוייה בדרשת הפסוקים. לדעת בית הלל הואיל והפסוק "לעני ולגר תעזוב אותם" (ויקרא, כג/כב), מציין שני אנשים, יש בכך רמז לשתי שיבלים. לעומתם בית שמאי דורשים את הפסוק "לגר ליתום ולאלמנה יהיה" (דברים, כד/כא), בו מוזכרים שלושה אנשים, רמז לשלוש שיבלים. יתכן, מחדש מהרש"א, שבית הלל מודים כי מי שהוא גם עני, גם גר וגם יתום - יכול ללקט שלוש שיבלים! הואיל ורות היתה עניה, גיורת ואלמנה, היתה זכאית ליטול גם שלש שיבלים שנפלו, אך בחכמתה שלא להצטייר כמסכנה ואומללה, נמנעה מכך, ומזאת התפעל בועז. ואילו יתר העניים, שלא היו עניים, גרים ויתומים גם יחד, יכלו לקחת רק שתי שיבלים...

בשם האדמו"ר מגור, בעל חידושי הרי"ם זצ"ל, מוסרים ביאור מעניין על פי דברי המהרש"א, אך להיפך: אף על פי שיכלה רות ללקוט שלש שיבולים, היא לא ליקטה תחילה אלא שתי שיבולים; ידוע ידעה כי היא רק היא [ובודדים כמותה] זכאים ללקוט שלש שיבולים, ואל לה לחשוש כי יקדמוה אחרים וילקטו אותן. לפיכך ביכרה ללקט שתי שיבולים תחילה, שעליהן מתמודדים רבים, ורק לאחר מכן פנתה ללקוט את השלוש שבוודאי ישארו בשדה ואיש לא יקחן... (שיח שרפי קודש, רות, אות כ"ו, ועוד).

דברי המהרש"א הללו מחודשים מאד. רבים תמחו כי לא מצאנו דין זה בשום מקום! האם לא היה ראוי שהמשנה או הפוסקים יפרשו כי בעל שדה שנפלו מידו שלש שיבלים לא יקחן לעצמו שמא יזדמן לשדה עני שהוא גר ויתום, או אלמנה? (שלום ירושלים, פאה, ו/ד, ועוד רבים). זאת, ועוד: איך ידע בועז שהיא גיורת ואלמנה הרשאית ללקוט שלש שיבולים, לפני שידע את זהותה? (ראה סוכת דוד, מועדים, עמ' שכ"ד).

יש שהסבירו את חכמתה של רות באופן אחר לגמרי: אם נפלו שתי שבלים ואחר כך נפלה שכולת נוספת, אין הן נחשבות כשלוש שיבלים, שהרי בנפרד נפלו (ראה על כך בדרך אמונה מתנ"ע, פ"ד סק"ז). ומה יעשה העני העובר בשדה ורואה שלוש שיבלים על הקרקע? הוא רשאי ליטול, לפי שהלכה היא: ספק לקט - לקט (פאה, פרק ד', משנה י"ד). בועז ראה ברות דבר חכמה, שהיא נזהרת ביותר בדיני ממונות ונמנעת מליטול קבוצות של שלש שיבלים, כדי להתרחק מן הספיקות (על פי שלום ירושלים שם).

אני לומד דף יומי כבר שנים. ברוך ה', אשר לא עזב חסדו, לא החסרתי אפילו שיעור בודד, והספקתי מסכתות רבות. אבל הרעיון של ההלכה, הוא, איך לומר, החותמת של השיעור, הוא הקשר של השק. זה כמו שאופה צריך לדעת להוציא את העוגה בדיוק בזמן מהתנור, לא מוקדם מידי ולא מאוחר מידי. אשירים.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

לעילוי נשמת

הר"ר **ישראל גלברט** ז"ל

ב"ר מרדכי מנחם ז"ל

נלב"ע כ"ג באלול תשנ"ח

תנצב"ה

הונצח ע"י ידידו הר"ר **אמנון גלברט** ומשפחתו שיחיו - פ"ת

לעילוי נשמת

הר"ר **אריה לייב פניגשטיין** ז"ל

ב"ר שאול יצחק ז"ל נלב"ע כ"ה באלול תש"ך

וזוגתו מרת **שושנה דבורה** ע"ה

ב"ר אלטר סטולצר ז"ל נלב"ע ח' בתשרי תרצ"ו

תנצב"ה

הונצחו ע"י ידידו הר"ר **שאול יצחק פניגשטיין** ומשפחתו שיחיו

לעילוי נשמת

מרת **חביבה רפפורט** ע"ה

ב"ר יצחק ז"ל נלב"ע כ"ג באלול תשס"א

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר **רפאל רפאלי** ז"ל

ב"ר ניסן יהודה לייב ז"ל נלב"ע כ"ב באלול תשכ"ב

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר **שמואל מאיר וויזנפפלד** ז"ל

shmuel meyer wizenfeld

ב"ר יצחק ז"ל נלב"ע כ"א באלול תשנ"ח **תנצב"ה**

הונצח ע"י משפחת **רייזער** שיחיו

The Reischer family - ארה"ב

לעילוי נשמת

הר"ר **יחזקאל מונדרר** ז"ל

ב"ר אברהם ז"ל נלב"ע כ"ב באלול תשנ"ג

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

שיעורים חדשים בדף היומי

תל ציון

בית כנסת "הספרדי" המרכזי
רח' אהבת ישראל 11
בשעה 20:00
מפי הרב בנימין סעדה שליט"א

בית שמש

בית כנסת "נחלת חן"
רח' רבי מאיר בעל הנס 5
בשעה 20:15
מפי הרב יוסף צבי פרנק שליט"א

תל אביב

בית כנסת "גאולת ישראל"
רח' הקרן, קרית שלום
בשעה 21:00
מפי הרב שלמה בן זקן שליט"א
תפילת ערבית בשעה 22:00

אלעד

בית כנסת "מאור ישראל"
רח' רבן גמליאל 5
בשעה 19:00
מפי הרב חיים ביטון שליט"א
תפילת ערבית בשעה 20:15

רמת גן

בית כנסת "חזון למועד"
רח' הגילגל 46
בשעה 20:30
מפי הרב ישראל ניסן שליט"א

ראשון לציון

בית כנסת בבית"ס "סיני"
רח' גורדא 55
בשעה 5:20
מפי הרב עופר סיון שליט"א
שחרית בשעה 6:00

פתח תקוה

בית כנסת "המרכז" הספרדי
רח' הרב אויערבך 1, כפר גנים ג'
בשעה 5:30
מפי הרב ישראל מאיר ראני שליט"א
תפילת שחרית בשעה 6:15

בני ברק

בית כנסת "ביסטרין"
רח' שאול חדר 4, קרית הרצוג
בשעה 20:15
מפי הרב אריה אלישיב שליט"א

חריש

בית כנסת "ממעמקים"
סוף רחוב גמלא
בשעה 18:30
מפי הרב דוד ברנד שליט"א

נתניה

בית כנסת "רבי חי טייב"
רח' רשב"י 18
בשעה 16:00
מפי הרב יואל בן-אור שליט"א

ירושלים

בית המדרש "סווארין"
רח' שאולזון 15, הר נוף
בשעה 8:00
מפי הגה"צ הרב זאב וואלאך הגר שליט"א
תפילת שחרית בשעה 7:00

אילת

בית כנסת "ימין הרצוג"
בבית"ס ימין הרצוג
בשעה 5:30
מפי הרב אריה רוטשילד שליט"א
תפילת שחרית בשעה 6:30

מתחילים
מסכת שבת
בהגם הבעל"ט

לראשונה:
מסכת שבת
עם משניות דמאי וכלאים
מבוארות

הדפסה מהודרת של דפי הגמרא עם
אותיות מאירות עיניים
• ביאור בהיר של משניות דמאי וכלאים
• מאורות ההלכה

לומדים בשלמות גם במסכת שבת

כולנו מומשיכים ברעיון ההיסטורי:

לומדים ומסיימים את הש"ס עם המשניות
מוסדר זרעים וטהרות שאין עליהם תלמוד בבלי
"אשר שכרם כנגד כולם, ונצטוונו לאהוב אותם מחמת
שמסכתות אלו אין להם עוסקים" (ספר חסידים"א)

להזמנת הגמרא: 151-500-1700

